

Rolnummer 1666
Arrest nr. 79/2000 van 21 juni 2000

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende de artikelen 192, 195, 196, 197, 199 en 200 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, gesteld door de vrederechter van het kanton Torhout.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters G. De Baets en M. Melchior, en de rechters H. Boel, L. François, J. Delruelle, A. Arts en E. De Groot, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter G. De Baets,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij vonnis van 27 april 1999 in zake B. Billiet, G. Kisters en B. Kisters, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 3 mei 1999, heeft de vrederechter van het kanton Torhout de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Worden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk of in samenhang gelezen met artikel 144 van de Grondwet en de artikelen 6, § 1, en 14 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden geschonden door :

- de procedure bepaald door de artikelen 189 en volgende van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, in het bijzonder de artikelen 195, 196, 199 en 200,

nu het geschil nopens de waardebepaling van de goederen aan de grondrechter onttrokken wordt en dat de rechter die te oordelen heeft over de aanstelling van deskundigen betrekkelijk een controleschatting de werkelijke macht wordt ontnomen om de schattingswaarde vast te stellen, terwijl de uiteindelijke en definitieve beslissing om de waarde van de goederen te bepalen in handen wordt gelegd van een deskundige of een college van deskundigen, buiten het geval van het akkoord daaromtrent van partijen,

nu de verkrijgende partij (zoals genoemd in artikel 190) (*in casu* de consorten Kisters) het recht wordt ontzegd hun middelen van verdediging ten volle aan te wenden en uit te putten, tot dewelke het recht om rechtsmiddelen aan te wenden tegen de uiteindelijke waardebepaling, nu artikel 199 W. Reg. uitdrukkelijk voorziet dat de beslissing van de deskundige(n) voor geen beroep vatbaar is,

- de wettelijke regels die toepasselijk zijn op de controleschatting zoals vastgelegd in het Wetboek der registratierechten, meer in het bijzonder de artikelen 192, 195, 196, 197, 199 en 200 van desbetreffend wetboek, in die zin geïnterpreteerd dat zij de door de vrederechter aangestelde deskundige niet zouden verplichten de regels na te leven betreffende het contradictoir karakter, die in burgerlijke zaken bij de artikelen 962 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek zijn vastgesteld of op zijn minst een minimum aan regels betreffende het contradictoir karakter; en, in voorkomend geval, de artikelen 2, 962 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, indien zij in die zin worden geïnterpreteerd dat het binnen het kader van de 'controleschatting' bevolen deskundigenonderzoek van hun toepassingsfeer worden [lees : wordt] uitgesloten,

terwijl de overeenkomstig het gemeen recht en de bij toepassing van artikel 185 W. Reg. aangestelde deskundigen wel ertoe zijn gehouden de regels betreffende het contradictoir karakter na te leven door toepassing van de artikelen 962 en volgende van het Ger. W. ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied

Door een schenking verkregen G. en B. Kisters in 1996 onroerende goederen waarvan de waarde werd geschat op 21.156.661 frank. De schenkingsakte werd geregistreerd tegen betaling van 2.407.584 frank schenkingsrechten. De ontvanger der registratierechten raamde de waarde van de goederen evenwel op 27.000.000 frank en vorderde bijkomende schenkingsrechten.

Bij gebrek aan een minnelijk akkoord omtrent de keuze van één of drie deskundigen, heeft de ontvanger op 23 juli 1998 de vrederechter van het kanton Torhout verzocht de schatting van de goederen te bevelen en daartoe één of drie deskundigen aan te stellen.

Alvorens over de vordering van de ontvanger uitspraak te doen, stelt de vrederechter, op verzoek van de tussenkomen partijen G. en B. Kisters, de hiervoor aangehaalde prejudiciële vraag.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 3 mei 1999 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 25 mei 1999 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 3 juli 1999.

Memories zijn ingediend door :

- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 7 juli 1999 ter post aangetekende brief;
- G. Kisters, wonende te 8000 Brugge, Oostmeers 90, en B. Kisters, wonende te 8000 Brugge, Langerei 31, bij op 8 juli 1999 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 11 augustus 1999 ter post aangetekende brieven.

G. Kisters en B. Kisters hebben een memorie van antwoord ingediend bij op 9 september 1999 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 26 oktober 1999 en 27 april 2000 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 3 mei 2000 en 3 november 2000.

Bij beschikking van 24 mei 2000 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 14 juni 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 25 mei 2000 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 13 juni 2000 heeft de voorzitter in functie rechter E. De Groot aangewezen ter vervanging van rechter-verslaggever H. Coremans, wettig verhinderd.

Bij beschikking van 14 juni 2000 heeft de voorzitter in functie rechter A. Arts aangewezen ter vervanging van rechter M. Bossuyt, wettig verhinderd.

Op de openbare terechtzitting van 14 juni 2000 :

- zijn verschenen :

- . Mr. J. Bossuyt, advocaat bij de balie te Brugge, voor G. Kisters en B. Kisters;
- . Mr. J. Van der Perre, advocaat bij de balie te Brugge, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers E. De Groot en L. François verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *Onderwerp van de in het geding zijnde bepalingen*

De artikelen 192, 195, 196, 197, 199 en 200 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten maken deel uit van titel I (registratierechten), hoofdstuk X (bewijsmiddelen), afdeling II (controleschatting - artikelen 189 tot 200).

Artikel 189 van het Wetboek verleent aan de ontvanger der registratie de bevoegdheid om schatting te vorderen van de goederen die het voorwerp van de overeenkomst uitmaken, ten einde van de ontoereikendheid van de uitgedrukte prijs of van de aangegeven waarde te doen blijken, wanneer het gaat om eigendom of vruchtgebruik van in België gelegen onroerende goederen.

Volgens artikel 190 moet de schatting worden gevorderd bij een aanvraag genotificeerd door de ontvanger aan de verkrijgende partij binnen twee jaar te rekenen vanaf de dag van de registratie van de akte of van de verklaring die aanleiding geeft tot het registratierecht. Artikel 191 biedt de mogelijkheid tot een minnelijke overeenkomst, binnen vijftien dagen na de voormelde notificatie, tussen de ontvanger en de betrokken partij om de waardering te laten doen door één of drie door hen gekozen deskundigen.

Artikel 192 bepaalt :

« Bij gemis van het onder artikel 191 voorzien akkoord, richt de ontvanger, aan de vrederechter in wiens ambtsgebied de onroerende goederen gelegen zijn, een verzoekschrift waarin de feiten worden uiteengezet en dat de vordering tot schatting inhoudt. Wanneer de onroerende goederen in het ambtsgebied van verschillende vredegerechten gelegen zijn, is de bevoegde rechter hij in wiens ambtsgebied zich het gedeelte der goederen bevindt met het grootst kadastraal inkomen.

Het verzoekschrift wordt aan de partij betekend.

De rechter beslist binnen vijftien dagen na het verzoek; hij beveelt de schatting en stelt, naar vereis van omstandigheden, één of drie deskundigen aan. »

Artikel 193 van het Wetboek somt een aantal personen op die vanwege hun hoedanigheid niet als deskundige kunnen worden gekozen of benoemd.

Artikel 194 schrijft voor dat het vonnis waarbij de schatting wordt bevolen, op verzoek van de ontvanger moet worden betekend aan de betrokken partij. Zowel de ontvanger als die partij kunnen binnen acht dagen na die betekening bij de rechter de wraking vragen van deskundigen van wie zij menen gegronde redenen te hebben om hun bevoegdheid, onafhankelijkheid of onpartijdigheid in twijfel te trekken. In voorkomend geval vervangt de rechter de gewraakte deskundige.

Artikel 195 bepaalt :

« De ontvanger notificeert aan de deskundigen de opdracht die hun toevertrouwd wordt.

Onmiddellijk na ontvangst van deze notificatie sturen de deskundigen, zowel aan de ontvanger als aan de partij, een schrijven waarbij zij hen verwittigen van dag en uur waarop zij de nodig geachte bezoeken ter plaatse zullen doen en hen in hun gezegden en opmerkingen zullen aanhoren.

Ieder aan de deskundigen door een der partijen ter inzage verleend bescheid moet terzelfder tijd in afschrift aan de andere partij bij aangetekende brief worden gezonden. »

Artikel 196 bepaalt :

« De deskundige of, desvoorkomend, de drie gezamenlijk optredende deskundigen vorsen de staat en de verkoopwaarde na der in de vordering tot schatting aangewezen goederen, op het er in vermeld tijdstip.

Zij maken, uiterlijk binnen drie maanden te rekenen van bij eerste alinea van artikel 195 voorziene notificatie, één enkel verslag op, dat gedagtekend en ondertekend wordt, en waarin zij op beredeneerde wijze en met bewijsgronden tot staving, zonder enige beperking noch voorbehoud, hun advies over bedoelde waarde uitbrengen.

De handtekening van de deskundige wordt voorafgegaan door de eed :

[eedformule]

De minuut van het verslag wordt ter griffie van het onder artikel 192 aangeduid vredegerecht neergelegd. »

Artikel 197 bepaalt :

« Het verslag wordt door de meest gereede partij gelicht en aan de andere partij betekend.

Naar de door de deskundigen gegeven waardering en, in geval van niet-overeenstemming, naar de waardering van de meerderheid of, bij gemis van meerderheid, naar de tussenwaardering, wordt de verkoopwaarde van het goed ten opzichte van de heffing der belasting bepaald. »

Artikel 198 bepaalt dat de betekeningen en notificaties bedoeld in de voorgaande artikelen mogen geschieden bij aangetekend schrijven.

Artikel 199 bepaalt :

« De beslissing der deskundigen is voor geen beroep vatbaar. De ontvanger of de partij kan echter de nietigheid der schatting aanvragen wegens overtreding van de wet, wegens stoffelijke vergissing of wegens schending van de substantiële vormen. De rechtsvordering dient ingeleid, op straffe van verval, binnen de termijn van één maand na de betekening van het verslag; zij wordt gebracht vóór de volgens de gewone regelen bevoegde rechtbank van de in artikel 192 aangeduide plaats. Wordt de nietigheid uitgesproken, zo wordt door de rechtbank van ambtswege, bij hetzelfde vonnis, een nieuwe schatting bevolen. »

Artikel 200, ten slotte, luidt als volgt :

« Indien de opgegeven prijs of de aangegeven waarde lager is dan de door de schatting opgeleverde begroting, moet de verkrijger het bijkomend recht betalen, met de moratoire intresten naar de in burgerlijke zaken vastgestelde voet, te rekenen van de bij artikel 190 voorziene notificatie en, desvoorkomend, met de bij artikel 201 opgelegde boete.

Hem worden ook de kosten van de procedure opgelegd, indien het vastgestelde tekort het achtste van de uitgedrukte prijs of van de aangegeven waarde bereikt of overtreft.

Deze kosten blijven evenwel ten laste van 's Rijks Schatkist zo de belanghebbende, vóór de in artikel 190 voorziene notificatie heeft aangeboden het bijkomend recht verhoogd met de boete bepaald in artikel 201 te betalen, op een som welke het bij de schatting uitgewezen tekort bereikt of overtreft.

De invordering geschiedt bij dwangschrift zoals aangewezen in artikel 220. »

V. *In rechte*

- A -

A.1.1. In zoverre de prejudiciële vraag uitnodigt tot een toetsing aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet gelezen in samenhang met bepaalde artikelen van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, verwijst de Ministerraad naar de rechtspraak van het Hof van Cassatie volgens welke een fiscaal geschil geen betrekking zou hebben op « burgerlijke rechten en verplichtingen ».

A.1.2. Volgens G. en B. Kisters kan artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens wel degelijk van toepassing zijn op een fiscaal geschil. Zij wijzen erop dat het bij de voorbereiding van de verdragstekst nooit de bedoeling zou zijn geweest om de fiscale geschillen van het toepassingsgebied uit te sluiten en dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens het voormeld artikel heeft toegepast « buiten de enge perken van de civiele rechten zoals door ons Hof van cassatie omschreven ».

A.2.1. De Ministerraad merkt op dat de procedure van de controleschatting georganiseerd in de artikelen 189 tot 200 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten dezelfde is als die van de artikelen 111 en volgende van het Wetboek der successierechten en dat uit het verslag aan de Koning bij de artikelen 111 tot 122 van dat laatstgenoemde Wetboek blijkt dat de wetgever met dat bijzondere bewijsmiddel ernaar streeft de verkoopwaarde op tegensprekelijke wijze te controleren op een oordeelkundige, objectieve en snelle manier.

Volgens de Ministerraad bestaat de aangevoerde discriminatie niet in een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen, maar vloeit het verschil voort uit twee categorieën van situaties die een deskundigenonderzoek opleveren die niet met elkaar kunnen worden vergeleken :

« In het deskundigenonderzoek van het gemeen recht gaat het om een gerechtelijke procedure. De vordering tot fiscale controleschatting leidt daarentegen geen rechtsgeding in; de controleschatting in het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten is geen gerechtelijke procedure. De fiscale controleschatting is een bijzonder controle- en bewijsmiddel dat er alleen maar toe strekt de wettelijke maatstaf van heffing deskundig te bepalen en de registratierechten dienovereenkomstig te heffen. »

De Ministerraad stelt ook dat de wetgever heeft geoordeeld dat de controleschatting een probaat middel is om de vlotte inning van het registratierecht op basis van een juiste maatstaf van heffing te waarborgen, zonder de rechten van verdediging van de belastingplichtigen te krenken.

In zoverre de prejudiciële vraag uitnodigt tot een toetsing aan de artikelen 10 en 11 gelezen in samenhang met artikel 144 van de Grondwet, merkt de Ministerraad op dat de procedure tot controleschatting niet aan ieder rechterlijk toezicht is onttrokken. Partijen kunnen zich nog steeds tot de rechter wenden in geval van schending van de wet, materiële vergissing of schending van een substantieel vormvoorschrift.

A.2.2. Volgens G. en B. Kisters is het ontbreken van rechterlijk toezicht in strijd met artikel 144 van de Grondwet en met de fundamentele regels vastgelegd in artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de artikelen 14 en 26 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

De betrokken procedure is naar hun oordeel «volkomen in tegenstrijd met de voorzieningen van de wetgever in het gerechtelijk wetboek, waarin de magistraat ruime middelen worden geboden om ingelicht te worden, en waarbij hij nauw wordt betrokken bij de afwikkeling van het deskundigenonderzoek ». Zij wijzen erop dat de in het geding zijnde bepalingen, nog steeds in vergelijking met het Gerechtelijk Wetboek, een deskundig onderzoek mogelijk maken dat niet-tegensprekelijk zou zijn, dat niet vatbaar is voor beroep en dat niettemin bepalend is voor het eventueel bijkomend recht dat moet worden betaald. Voor de ongelijke behandeling die daaruit voortvloeit zou geen objectieve en redelijke rechtvaardiging bestaan.

- B -

B.1. De verwijzende rechter vraagt aan het Hof of de artikelen 192, 195, 196, 197, 199 en 200 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten een schending inhouden van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk beschouwd of in samenhang gelezen met artikel 144 van de Grondwet en de artikelen 6.1 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, doordat zij de verkoopwaarde van de goederen zouden laten afhangen van een niet-tegensprekelijke schatting en zonder rechtsmiddel.

De vraag roept op tot een vergelijking tussen de situatie van belastingplichtigen wier goederen inzake registratierechten aan een controleschatting worden onderworpen en de situatie van personen die in het kader van de gemeenrechtelijke rechtspleging worden geconfronteerd met een deskundig onderzoek. In dit opzicht zijn de bedoelde categorieën van personen vergelijkbaar inzonderheid wat de beoordelingsbevoegdheid van de rechter ten aanzien van de expertise betreft.

B.2.1. Artikel 44 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten onderwerpt de verkopeningen, ruilingen en alle overeenkomsten onder bezwarende titel waarbij eigendom of gebruik van onroerende goederen wordt overgedragen, aan een registratierecht van 12,50 pct. Ten aanzien van verkopeningen wordt dat recht overeenkomstig artikel 45 vereffend «op het bedrag van [de] bedongen prijs en lasten».

Artikel 46 van hetzelfde Wetboek bepaalt :

« Evenwel mag de belastbare grondslag in geen geval lager zijn dan de verkoopwaarde van de overgedragen onroerende goederen. »

B.2.2. De in het geding zijnde bepalingen maken deel uit van titel I (registratierechten), hoofdstuk X (bewijsmiddelen), afdeling II (controleschatting) van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, dat werd ingevoerd bij het koninklijk besluit nr. 64 van 30 november 1939, bekrachtigd bij de wet van 16 juni 1947.

Artikel 189 van het voormelde Wetboek biedt aan de ontvanger der registratie de mogelijkheid om in voorkomend geval - naast de bewijsmogelijkheden bedoeld in artikel 185 van dat Wetboek - tot de controleschatting te doen overgaan om de verkoopwaarde van het betrokken goed te laten bepalen door één of drie deskundigen teneinde de ontoereikendheid van de uitgedrukte prijs of van de aangegeven waarde aan te tonen. De artikelen 190 tot 200 regelen alle modaliteiten van die controleschatting.

B.2.3. De rol van de rechter in het stelsel van de controleschatting inzake de registratierechten is beperkt tot het aanwijzen, bij ontstentenis van een desbetreffend akkoord, van één of drie deskundigen (artikel 192), het beoordelen van eventuele verzoeken tot wraking van de aldus aangewezen deskundige(n) (artikel 194) en het beslechten van vorderingen tot vernietiging van de schatting « wegens overtreding van de wet, wegens stoffelijke vergissing of wegens schending van de substantiële vormen ». In geval van vernietiging op een van de voormelde gronden wordt door de rechtbank een nieuwe schatting bevolen (artikel 199).

De partijen worden door de deskundige(n) gehoord en de bescheiden die aan de deskundigen ter inzage worden gegeven, moeten tevens aan de andere partij worden bezorgd (artikel 195). De deskundigen brengen hun advies uit « op beredeneerde wijze en met bewijsgronden tot staving, zonder enige beperking noch voorbehoud » (artikel 196, tweede lid). De rechter kan de waardebepaling van de deskundige(n) niet beoordelen. Buiten de in de wet opgesomde gronden tot nietigverklaring van de schatting zijn de werkzaamheden van de deskundige(n) niet voor betwisting vatbaar en tegen de beslissing van de deskundige(n) is geen hoger beroep mogelijk (artikel 199). Indien de geschatte waarde hoger is dan de opgegeven prijs of aangegeven waarde, moet de verkrijger het bijkomend recht betalen, vermeerderd met de moratoire intresten en in voorkomend geval met de kosten van de procedure en een boete (artikel 200).

B.3. In het gemeenrechtelijke stelsel van het Gerechtelijk Wetboek (artikelen 962 en volgende) kan een partij de vraag naar de opportuniteit van de expertise laten beslechten door de rechter.

Het Gerechtelijk Wetboek regelt de wraking en vervanging van de deskundigen (artikelen 966 tot 970 en 977) en de tegensprekelijkheid van de verrichtingen (artikelen 972 e.v.). Na afloop van de verrichtingen geven de deskundigen kennis van hun bevindingen aan de partijen, wier opmerkingen zij aantekenen (artikel 978).

Artikel 973 bepaalt uitdrukkelijk dat de deskundigen hun opdracht vervullen «onder toezicht van de rechter». Indien de rechter in het verslag geen voldoende opheldering vindt, kan hij een aanvullend onderzoek of een nieuw onderzoek bevelen (artikel 987).

Artikel 986 van het Gerechtelijk Wetboek luidt :

«De rechters zijn niet verplicht het advies van de deskundigen te volgen, indien het strijdig is met hun overtuiging. »

B.4.1. Met de controleschatting wordt een correcte vaststelling van de belastbare grondslag van de registratierechten bij de verkoop van onroerende goederen beoogd.

Het gegeven dat daarbij wordt afgeweken van de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake het deskundig onderzoek houdt op zich nog geen miskennis van de regels van gelijkheid en niet-discriminatie in.

B.4.2. De controleschatting is niet enkel bedoeld om belastingontduiking tegen te gaan («Onverminderd de toepassing van de bepalingen betreffende het bewimpelen van prijs» - artikel 189), maar om, in de gevallen waarin de uitgedrukte prijs of de aangegeven waarde ontoereikend zouden lijken, te waarborgen dat overeenkomstig het hiervoor geciteerde artikel 46 wordt uitgegaan van de werkelijke verkoopwaarde van de overgedragen onroerende goederen als minimale belastbare grondslag.

Rekening houdend met die doelstelling en met de aard van de belastbare grondslag - die niet vooraf bepaalbaar is want afhankelijk van de schommelingen in vraag en aanbod in de immobiëlesector - is het redelijkerwijze verantwoord dat de fiscale administratie - naast de gemeenrechtelijke bewijsmiddelen waarover zij beschikt - een controleschatting kan vorderen teneinde de ontoereikendheid van de uitgedrukte prijs of de aangegeven waarde te doen blijken en daartoe de aanstelling, door de rechter, van één of drie deskundigen, kan vragen.

Het is niet kennelijk onredelijk dat de opportuniteit van de vordering tot controleschatting - in tegenstelling tot wat in de regel het geval is bij een gemeenrechtelijke vordering tot een deskundigenonderzoek - niet aan de beoordeling van de rechter staat.

Het gegeven dat de controleschatting niet aan de artikelen 962 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek is onderworpen, inzonderheid - zoals in de prejudiciële vraag wordt gespecificeerd - wat het tegensprekelijk karakter ervan betreft, houdt geen discriminatie in van de belastingplichtigen wier goederen inzake registratierechten aan een controleschatting worden onderworpen. Krachtens artikel 195 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten moeten de partijen immers door de deskundige(n) worden gehoord en moeten de bescheiden die aan de deskundigen ter inzage worden gegeven, tevens aan de andere partij worden meegedeeld.

B.4.3. Hieruit volgt dat noch de artikelen 192, 195 en 196 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten - op zich genomen en los van het gezag dat in de navolgende artikelen aan het optreden van de deskundige(n) wordt verleend - noch de artikelen 2 en 962 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, geïnterpreteerd zoals in de prejudiciële vraag, in strijd zijn met het beginsel van de gelijkheid en de niet-discriminatie vervat in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.5.1. Het Hof stelt vast dat de controleschatting bepalend is voor het al dan niet verschuldigd zijn, niet alleen van een bijkomend registratierecht en van nalatigheidsinteressen, maar bovendien, wanneer het vastgestelde tekort gelijk is aan of hoger is dan het achtste van de opgegeven prijs of van de aangegeven waarde, van een boete gelijk aan het bedrag van de

ontdoken rechten alsook van de kosten van de procedure, ook al is er van prijsbewimpeling of veinzing geen sprake (artikelen 200, 201 en 203 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten).

B.5.2. Uit de artikelen 197 en 199 blijkt dat de bevindingen van de deskundige(n) niet ter discussie kunnen worden gesteld en dat de rechter de waardebeoordeling van de deskundigen niet kan herzien. Hij kan enkel nog een nieuwe schatting bevelen indien hij vaststelt dat de wet werd overtreden, dat een materiële vergissing werd begaan of dat een substantieel vormvoorschrift werd miskend.

B.5.3. Doordat, in tegenstelling tot wat het geval is met een deskundig onderzoek zoals geregeld in het Gerechtelijk Wetboek, de rechter geen enkele toetsing kan uitoefenen over de waardebeoordeling door de deskundigen in de procedure bedoeld door de artikelen 192, 195, 196, 197, 199 en 200 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, worden bijgevolg de artikelen 10 en 11 van de Grondwet geschonden door die artikelen 197 en 199.

Het feit dat de controleschatting beoogt de belangen van de Schatkist te vrijwaren is geen voldoende verantwoording om in een dergelijke van het gemeen recht afwijkende behandeling te voorzien : die belangen mogen de burgers niet op discriminerende wijze bezwaren.

B.5.4. Er is geen aanleiding om bovendien te onderzoeken of, zoals in de prejudiciële vraag is voorgesteld, er al dan niet een schending is van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gelezen in samenhang met de artikelen 6.1 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, en daarbij uit te maken of de bepalingen van die verdragsartikelen te dezen wel van toepassing zijn. Die aanleiding bestaat evenmin ten aanzien van artikel 144 van de Grondwet, dat zich ertoe beperkt te stellen dat geschillen over burgerlijke rechten bij uitsluiting tot de bevoegdheid van de rechtbanken behoren.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- De artikelen 192, 195, 196 en 200 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten schenden niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

- De artikelen 197 en 199 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 21 juni 2000.

De griffier, De voorzitter,

L. Potoms

G. De Baets